

a s t r a f i l m

Descoperirea necunoscutului din jurul nostru

Convorbire cu Csilla Kató,
director de programe

Care sunt cele mai importante evenimente ale celor doi ani care au trecut de la anterioara ediție Astra Film Festival?

În 2008 și 2009, Astra Film Festival a fost exportat în Siberia, în Poznan și Cracovia, în Paris, Torino, Győr și Madrid. Am avut un an foarte încărcat.

Astra Film Festival 10 le oferă celor mai tineri spectatori secțiunea „Diminețile lumii”. De ce un program cu documentare pentru copii?

Prin acest program am vrut să le educăm copiilor gustul de a viziona filme în cinema. Copiii de astăzi nu ajung, în general, să vizioneze filme în cinematografe și să treacă prin experiența emoțiilor amplificate de faptul că au alături alte câteva sute de copii, care reacționează la fel ca și ei la cele văzute. Asta le oferă vizionarea în cinematograful, în cadrul unui festival. În al doilea rând, am vrut să le oferim filme care respectă profilul Festivalului: emoția descoperirii unor lumi necunoscute. Să vadă cum trăiesc copii de vârsta lor din alte țări, chiar și din continente îndepărtate, din Africa, Asia sau America.

.....continuare în pagina 3

Cunoaște-ți vecinul: Turcia la Astra Film Festival

Ediția a zecea a festivalului internațional de film documentar **Astra Film Festival** s-a deschis luni, 26 octombrie, la Casa de Cultură din Sibiu. Dacă unul dintre principalele obiective ale ediției jubiliare este marcarea împlinirii a două decenii de film documentar românesc postcomunist, nici alte cinematografii naționale, cu producțiile lor recente aparținând genului, nu au fost neglijate. Astfel, Festivalul oferă publicului sibian marți, 27 octombrie, programul special „Turcia, vecinul necunoscut”.

În România, copiii învață la școală despre bătăliile purtate – și câștigate – de români împotriva turcilor. Copiii turci au alte manuale de istorie și, foarte probabil, știu foarte puține lucruri despre România, dacă nu chiar nimic. De aceea, **Astra Film Festival** le propune spectatorilor români să uite tot ce au crezut că știu despre Turcia, despre oamenii și cultura ei. Programul Festivalului prezintă o selecție atractivă de cinci documentare, semnate de cinești turci și străini, fiecare abordând în stil propriu realitățile unei țări foarte apropiate de istoria și geografia României: *Alethea* (2007) de Petra Holzer & Ethem Özgüven, *Loc de pierzanie / Bastion of Sin* (Germania, 2008) de Thomas Lauterbach, *Povestiri din Ada Kaleh / Adakale Stories* (2008) de İsmet Arasan, *Surorile lui Lilith / Sisters of Lilith* (2008) de Emel Celebi și *Țărul / The Shore* (2008) de Rüya Arzu Köksal. Toate sunt prezentate pe larg în paginile următoare. Programul special „Turcia, vecinul necunoscut” nu se limitează la filmul documentar, aducând în fața publicului Festivalului un grup alcătuit din cinci reputați muzicieni turci, care vor cânta – și încânta – marți seară, începând cu ora 19:00, la Casa de Cultură. Gönülden Gönüle („De la inimă la inimă” în traducere literală) face parte dintr-o formație mai numeroasă, al cărei repertoriu se concentrează pe muzica turcească autentică – fie populară, fie așa-numita muzică otomană de curte. Membrii grupului sunt muzicieni profesioniști și cei mai mulți dintre ei predau muzică (atât teorie, cât și instrumente) în colegii. Cei cinci oaspeți ai **Astra Film Festival** au susținut concerte în țara lor și în străinătate și au acompaniat deseori grupuri de dansuri populare. Gönülden Gönüle a realizat un album de cântece din nord-estul Turciei, intitulat „Sevgiliye” („Iubitei” în limba română), realizat sub conducerea artistică a lui Kazim Gürkan, care cântă la instrumentele vechi cu coarde numite *tar* și *saz*, fiind în același timp solistul vocal al grupului.

.....continuare în pagina 3

Ziua Turciei la Astra Film Festival

Cinci documentare cu abordări și stiluri diferite aduc în plan apropiat cinci aspecte ale culturii turcești contemporane. De la statul femeii în contextul prezentului, la povestea unei insule dispărute, la relatarea revoltătoare a unui dezastru ecologic care distruge sistematic o zonă emblematică a Turciei. Toate sunt proiectate marți la Astra Film Festival, în cadrul programului „Turcia, vecinul necunoscut”.

Loc de pierzanie / Bastion of Sin

Regia: Thomas Lauterbach

Prejudecățile, tradițiile uzate, mentalitățile nu pot fi clătinate cu ușurință. E nevoie de perioade lungi de timp și de acțiuni susținute pentru ca obiceiurile ruginite să fie înlocuite cu unele noi, adecvate timpului prezent. Femeile și-au căpătat de mult drepturi egale cu ale bărbaților. Cu toate acestea, în unele părți ale lumii, cum ar fi Turcia, în noaptea nunții, femeile trebuie încă să arate rudelor soțului cearșaful pătat. Cum să schimbi un reflex atât de adânc înrădăcinat într-o cultură?

Căutând să lucreze pe schimbarea, prin artă, a mentalităților comunității turce din Germania, regizorul de teatru Volker Losch pune în scenă o versiune modernă a piesei *Medeea* folosind numai actrițe neprofesioniste – femei de origine turcă – și construind intriga spectacolului pe propriile lor povești. Fiecare femeie își va relata situația de opresiune la care a fost supusă de către familie, soț sau societate. Printre femeile care trec de prima probă de *casting* se află și Aysel, singura care poartă eșarfă pe cap, refuzând să și-o dea jos. Aysel pare a fi foarte atașată de tradițiile împotriva cărora toate celelalte femei se revoltă. Nu are nici o problema cu trecutul, familia sau rolul său în societate, părând a fi foarte împăcată cu poziția sa inferioară bărbatului. Totuși, ceva o determină să joace în piesă și o împiedică să renunțe de fiecare dată când vrea să părăsească trupa, atunci când scenele prea îndrăznețe transgresează limita ei de acceptare. Poziția lui Aysel în trupă creează cele mai interesante raporturi. Un act de creație care urmărește să producă o schimbare în mentalitatea publicului suferă de pe urma unei ciocniri de ideologii chiar în mijlocul său. Aysel va trebui să aleagă între a rămâne absolut fidelă sistemului său de valori și cedarea în fața curiozității de a descoperi mecanismele taberei celeilalte. Un film despre identitate, acceptarea diversității și toleranță.

Eliza Zdru

Povestiri din Ada Kaleh / Adakale Stories

Regia: Ismet Arasan

Filmul este un colaj de povești de pe insula pierdută Ada Kaleh, ștersă de pe fața pământului în 1970 de către regimul comunist. Situată în apropiere de Orșova, insula a fost complet acoperită de apele lacului de acumulare al hidrocentralei de la Porțile de Fier. Demersul filmului de recuperare a acestui loc pierdut sub ape constă în colectarea unor memorii ale oamenilor care au trăit acolo. Descoperim astfel un loc paradisiac unde oamenii de diferite naționalități trăiau laolaltă în cea mai deplină înțelegere, departe de trepidățiile lumii de dincolo de ape.

Un început oarecum didactic prezintă istoria insulei de la primele atestări prin documente și primele legende despre locuitorii săi până la momentul infam al distrugerii sale complete din 1970. Istoria oficială este apoi lăsată deoparte, pentru a face loc relatărilor celor care au supraviețuit insulei. Adulții și

bătrânii de acum reînvie momente importante sau evenimente mărunte care le caracterizau existența aproape atemporală: înghețul de iarnă care îi bloca pentru două luni pe insulă, făcând orice drum spre malul de dincolo inaccesibil; nunțile la care luau parte aproape toți locuitorii insulei, cheful zile în șir, conform unei tradiții proprii; jocurile idilice ale copilăriei; obiceiurile legate de venirea fiecărui anotimp; relațiile familiare între toți locuitorii insulei. Și, în fine, amintirea cruntă a despărțirilor și a distrugerii insulei care a înstrăinat locuitorii săi, alungându-i în diferite colțuri ale lumii. Un film despre insula Ada Kaleh nu avea cum să nu emoționeze, fiind vorba despre povestea unui loc paradisiac distrus cu brutalitate, răvășind sute de vieți. *Povestiri din Ada Kaleh* ar fi emoționat și fără edulcorările pe care insistă destul de mult. Calitatea sa cea mai mare rămâne în valoarea de document pe care acest film o are. E o urmă de trecut care trebuie cunoscută, asumată și păstrată.

Eliza Zdru

Alethea

Regia: Petra Holzer & Ethem Ozguven

În 1989, Eurogold, o companie australiano-canadiană, depune o cerere către guvernul turc în scopul obținerii unei autorizații pentru a extrage aur din pământurile din apropierea orașului Bergama, în regiunea Pergamon. O obține în mai puțin de o lună. Începe să cumpere pământurile localnicilor, iar aceștia sunt forțați să vândă, pentru că altfel statul i-ar expropria și ar vinde terenurile pe mult mai mulți bani. Compania Eurogold începe să caute aur, vărsând cianură în râurile și pământurile regiunii. Pergamon este un sit antic, vestit pentru faptul că aici era interzis să mori, iar viața era sfântă. Dar nimic din toate acestea nu contează atunci când în joc sunt foarte mulți bani. Ignorând mulțimea de proteste ale localnicilor, care își văd întreaga existență distrusă puțin câte puțin, compania continuă să opereze, poluând iremediabil zona.

Imagini cu proteste ale localnicilor din cele 17 sate ale regiunii sunt contrapunctate de argumente venite din partea companiei. În ciuda oricărei logici acceptabile, angajați ai acesteia susțin cu tărie în fața camerei că efectele cianurii sunt mult exagerate, iar frica populației este alimentată de propaganda unor politicieni care nu vor ca activitatea companiei să continue.

Imaginile revoltătoare din Bergama alternează cu inserturi din care aflăm de numeroase alte exemple similare ce se desfășoară în alte părți ale lumii: în 1992, în Ecuador, 400 de persoane au murit din cauza deversărilor dintr-o mină de aur din Azuai Namibia; în 1993, în Idaho, 1200 de nativi americani au fost relocați cu forță, ca urmare a deversărilor toxice din mina locală; în 1995, în Guyana 4 milioane de litri de noroi cu cianură au poluat cel mai mare râu al țării – Omai.

În ciuda protestelor susținute ale populației locale, în ciuda deciziilor guvernamentale și, într-un final, a hotărârii Curții Europene a drepturilor omului din 2006 de a închide compania, Eurogold își continua încă acțiunea devastatoare. Procentul îmbolnăvirilor de cancer în regiune a crescut înfiorător. În Pergamon, viața nu mai e sacră.

Eliza Zdru

.....continuare din pagina 1

Descoperirea necunoscutului

din jurul nostru

Ce alt program special al ediției jubiliare Astra Film Festival doriți să recomandați?

Am menținut programul special legat de regiuni, precum și principiul de selecție: ideea de a descoperi ceea ce avem în jurul nostru, dar nu cunoaștem. În România cei care consumă presă regulat știu mult mai mult despre Osama bin Laden, New York și 11 Septembrie decât despre cum trăiesc vecinii noștri în Balcani, în general, sau în Rusia, Ucraina etc. Programul „Turcia, vecinul necunoscut” prezintă cinci

filme documentare despre diferite aspecte ale cotidianului din această țară, precum și muzică tradițională din Turcia.

Este bine să vedem ce se întâmplă în ograda vecinilor, apropo de Roșia Montană. Filmul *Alethea* prezintă situația unei mine de aur, care s-a deschis în 1989 și funcționează de atunci în Turcia, în ciuda problemelor uriașe de poluare apărute în regiune și în ciuda eforturilor ONG-urilor și a localnicilor, care luptă ca mina să fie închisă. Au fost și pentru noi surprizătoare aceste filme. Puteți vedea o scenă de pe plaja din Trabzon, la câteva sute de kilometri de litoralul românesc: mama dintr-o familie turcească, îmbrăcată și cu batic pe cap, stă pe un scaun și se uită cum restul familiei, tatăl și copiii, se scaldă în mare...

Țărmul / The Shore

Regia: Ruya Arzu Köksal

Documentarul cineastului turc este o anchetă socială fără cusur asupra modului în care deciziile celor mari îi afectează pe cei mici. Mai multe localități de pe coasta turcească a Mării Negre, pentru care accesul la mare înseamnă atât un mod de a-și câștiga pâinea, cât și sufletul social al întregii comunități, sunt decimate de planurile politicienilor de a construi o nouă autostradă. Cetățeanul de rând luptă în van cu convergența intereselor politice și materiale ce poartă masca împlinirii pomisiunilor electorale. Autostrada construită pe coasta mării costă statul cu 45 de milioane de euro mai mult decât dacă ar trece prin oraș. Deversarea masivă de pietriș în mare a afectat puternic ecosistemul. Pescarii se zbat pentru supraviețuire, întocmai ca peștii pe care îi prindeau din belșug cu un an în urmă. Scheletele dezolante ale

bărcilor, care, după decenii, își întrerup activitatea, umplu plaja bătătorită acum doar de șenilele macaralelor. Așa cum unii vor avea mereu maidanul copilăriei, pentru locuitorii din Iskefe, Eynesil, Dutluk ș.a. marea a fost mereu aproape – au crescut cu gustul ei sărat pe piele, iar acum se simt de parcă pierd o persoană dragă. După un an de la începerea lucrărilor, frumoasa coastă a devenit o crimă estetică, un morman de pietriș negru ce blochează accesul spre valurile Mării Negre, care lovesc stâncile cu putere, parcă într-o încercare de eliberare. Viața comunităților s-a schimbat radical. Activitățile sociale, care se desfășurau mereu pe malul mării, au dispărut, iar tinerii s-au refugiat în interiorul primitiv al caselor de la geamul cărora nu pot vedea limba de asphalt șerpuiind prin ceea ce a fost copilăria lor.

Iarna valurile ajung până la 5 metri înălțime. Marea își roade frustrarea puternic în miezul construcției de milioane de euro, care a distrus viața a mii de oameni. Pescarii spun că marea își cere birul la fiecare 30, 40 de ani. Un bir de aproape 50 de milioane de euro de data aceasta. Singurele picături sărate pe care le mai găsești acum sunt ale lacrimilor vărsate de cetățenii neputincioși în fața aspirațiilor politice distrugătoare, cu care nu au puterea și știința de a lupta.

Anca Merce

Surorile lui Lilith / Sisters of Lilith

Regia: Emel Celebi

În *Surorile lui Lilith*, Emil Celebi analizează, dintr-o perspectivă simbolico-mitologică, condițiile în care trăiesc și muncesc Hatice, Semiha și Nebiha. Cele trei femei se aseamănă prin dârzenia și forța interioară care le guvernează viața, prin greutățile pe care le depășesc.

Hatice trăiește înconjura de munți, verdeață și cer. Cel mai apropiat sat e la două ore distanță. Îi țin de urât animalele: văcuțele, caprele, câinele, pisica. Hatice nu se ascunde de oameni, dar recunoaște că prietenele ei necuvântătoare o înțeleg mai bine decât orice seamăn. Focul făcut din conuri de brad, la care gătește, îi luminează fața mulțumită. Una din capre poartă un nume celebru: Benazir Bhutto, prima femeie aleasă să conducă un stat musulman, lucru pentru care Hatice o admiră profund. Când duce dorul unei voci umane, ea ascultă BBC, Voice of Germany sau Radio Sofia. Când pornește aparatul mic și roșu, din el izbucnește un cântec cu tâlc: „Munții sunt ai mei...”. Și chiar sunt. Hatice îi străbate zilnic, îi știe ca pe propriile buzunare. Să te simți în permanentă armonie cu natura, cu tine însăși, e un mod ușor de a trăi, crede ea.

Semiha a ieșit în larg cu soțul ei timp de 21 de ani. „Pe mare ne-am petrecut luna de miere”, recunoaște cu amărăciune în glas, amintindu-și de soțul mort de șase ani. Rămasă singură, Semiha continuă să iasă zilnic în larg, cu mica ei barcă cu motor, și să strângă plasele. Din necesitate, dar și din obișnuință, fiindu-i greu să renunțe la amintiri. Câteodată, Dumnezeu e milostiv, explică ea captura modestă. Câteodată, nu. Nebiha culege roadele pământului (bumbac, măslina), îl sapă, îl îngrijește. Când bărbatul ei nu e acasă, ea negociază singură cumpărarea unui alt petic de teren. Timpul și munca nu stau în loc pentru nimeni. Hatice, Semiha și Nebiha formează un triunghi armonios al naturii în comuniune cu omul: munții, pădurea și cerul, împreună cu apa și pământul. Cele trei femei care se refugiază în această îmbinare perfectă reprezintă o confirmare a faptului că în fiecare femeie se ascunde o Lilith, o zeiță-demon a naturii. Zeiță protectoare în unele legende, Lilith e văzută în mitologia ebraică ca un demon, deoarece se spune că a fost prima soție dată de Dumnezeu lui Adam, care nu a tratat-o ca pe egala sa, motiv pentru care l-a părăsit. Emil Celebi face o paralelă simbolică desăvârșită între acest mit și cele trei femei care nu au nevoie de bărbați pentru a munci, trăi, pentru a se simți împlinite. „Îmi dansez viața pentru mine, sunt întregă, sunt împlinită”, cântă Lilith prin Hatice, Semiha și Nebiha.

Anca Merce

.....continuare din pagina 1

Cunoaște-ți vecinul: Turcia la Astra Film Festival

Tot marți seară, în foaierea Casei de Cultură va fi vernisată obișnuita expoziție de fotografie din cadrul *Astra Film Festival*. Anul acesta, expoziția le este dedicată lui Iosif Berman și Emil Fischer, doi fotografi români emblematici pentru anii 1930. Iosif Berman (1892 – 1941) a lucrat ca fotoreporter alături de jurnaliștii Brunea Fox și Geo Bogza, a fost fotograf de teren al sociologului Dimitrie Gusti și fotograf oficial al Curții Regale; viața și opera sa au fost prezentate de documentaristul Alexandru Solomon în filmul său *Omul cu o mie de ochi*. Originar din Bulgaria, Emil Fischer (1873 – 1965) a trăit cea mai mare parte a vieții în Sibiu, imortalizând oamenii și clădirile acestui oraș; el a primit titlul de fotograf al Curții Regale atât de la prințul Josef al Austro-Ungariei, cât și de la regele Ferdinand al României. Expoziția va fi accesibilă în foaierea Casei de Cultură pe toată durata Festivalului, iar apoi va însoți caravana *Astra Film* în țară și străinătate.

Lumea în versiune 2 / World Number 2

(Cehia, 2009)
Regia: Jakub Vansa

Care ar fi diferența dintre lumea reală, în care trăim de câteva milenii bune, și o lume virtuală în care poți face aproape tot, ba chiar mai multe decât în cea adevărată? Răspunsul e dat de un adept fervent al celei de-a doua opțiuni, fan care, contrar așteptărilor, și-a dezvoltat o capacitate destul de fină de a cântări lucrurile. Diferența principală, spune el, este efortul depus pentru a obține un lucru. Fiind destul de anevoios și problematic să te căsătorești în lumea reală, în „Second Life” o poți face prin câteva click-uri. Sigur, nu e chiar același lucru, dar dacă îți cont de faptul că în aceeași lume poți câștiga bani și crește o afacere perfect viabilă și în lumea reală, perspectiva îți cam dă de gândit. În definitiv, scopul scuză mijloacele, nu?

„Second Life” nu e doar un joc, iar cei mai pasionați utilizatori ai săi protestează vehement atunci când cineva comite ignoranța de a-l numi astfel. E o lume în sine, chiar dacă se desfășoară în spațiul virtual, unde participanții pot socializa cu oameni „reali” din lumea întreagă. „Realii” cu singurul amendament că sunt ascunși în spatele unui avatar pe care îl pot personaliza cu trăsături pe care nici măcar nu au visat să le aibă în lumea reală. E un univers în sine, în care poți cumpăra proprietăți și poți face avere, așa cum o demonstrează unul dintre intervieuați care deține, în „Second Life”, un oraș întreg. Moneda de schimb a acestei lumi este *linden dollar*-ul (după numele companiei americane care a creat „jocul” – Linden Lab). Acesta se poate schimba în dolari reali dacă se întâmplă să ieși din „Second Life” și să ai nevoie de bani în lumea de afară. Și trebuie să îi schimbi, pentru că în „Second Life” banii nu sunt imposibili. S-a încercat simularea sistemului de taxe din lumea reală, dar utilizatorii s-au revoltat, creând o mișcare foarte violentă, care a amenințat să surpe fundațiile lumii secundare. Cum? Utilizatorii au puterea de a genera orice în lumea virtuală a „jocului”. Inclusiv o revoltă. O revoltă, ca în lumea reală. Așa că Linden Lab a abandonat proiectul de implementare a taxelor. Asta dă de gândit: dacă oamenii s-ar simți la fel de puternici în lumea reală, oare ar putea genera o revoltă similară, cu scopul de a forța guvernele lumii să renunțe la taxe? Destul de bine ales, titlul documentarului sugerează discret această idee. „Second life” e doar o lume virtuală secundară lumii reale sau lumea reală e cea subordonată, de pe locul 2?

Filmul nu va aduce nimic nou celor care cunosc fenomenul „Second Life”. Și-a pierdut din actualitate de șase ani deja, iar informațiile din film nu au nimic spectacular. Cel mult, poate arăta câteva fețe reale din spatele avatarurilor, care discută, destul de pertinent, despre ce înseamnă cu adevărat „jocul”. Este un documentar informativ echilibrat, dar fad, care prezintă ambele părți ale monedei, dând glas și părerilor pro, și celor contra „Second Life”.

Eliza Zdru

Competiție Student
Marți, 27 oct., ora 11:40, Sala A
Joi, 29 oct., ora 23:15, Sala A

Etno-peisaj / Ethnoscape

(Marea Britanie, 2009)
Regia: Linda Paganelli

Întâi sunt *flash*-uri londoneze aleatorii, *flash-forward*-uri și ralantiuri și un veritabil turn Babel de voci suprapuse, povestind când și cum au venit în oraș. Plus muzica electronică.

Apoi apar fetele – tinere, capabile să vorbească clar, hotărâte, fiecare venită dintr-o altă țară și dintr-un alt mediu. Și vorbesc. Despre ele, viețile lor dinainte, probleme, așteptări, ciocnirile culturale...

Juliana are 30 de ani, e designer și vine din Brazilia, dar vorbește în italiană. Despre cum a fost un copil retras și tăcut și despre găsirea unui mod de manifestare – moda – în care asta nu e o problemă. Sare are 25, a fost gimnastă și a venit din Spania ca să lase în urmă o viață de antrenamente în care nu prea era loc pentru distracții sau ieșiri cu prietenii.

Apoi e Sedy, care are 27 de ani, e economișă și s-a născut în Londra, dar e de origine nigeriană. Ea vorbește despre călătoria contrară, făcută după ce crescuse în Marea Britanie, spre țara strămoșilor ei. Și despre agitația fără sfârșit a metropolei britanice, viața grăbită, în contrast cu abordarea mai liniștită pe care a descoperit-o în țara de unde veneau ai ei: oameni care, deși sunt săraci și nu nici pe departe atâtea din bogățiile vieții și ultimele invenții tehnologice la îndemână, reușesc cumva să se distreze mult mai bine și să trăiască din plin.

Luxuriant și frenetic vizual, *Etno-peisaj*-ul Lindei Paganelli (care l-a și filmat și montat) împrumută ceva din nebunia despre care fetele întrebate par să fie de acord că ar caracteriza orașul în care au ajuns să trăiască. Instantanee stradale, din cluburi și alte asemenea locații, se intercalează rapid cu interviurile protagonistelor, fotografii, alte cadre întâmplătoare. Și așa se conturează o bucată de perspectivă asupra unui oraș ce nu doarme și nu se liniștește, dublată de propriile prejudecăți și stereotipuri ale celor trei protagoniste, alese parcă, într-o anumită măsură, la întâmplare. Unele despre englezi – care nu fac decât să muncească și să meargă apoi în *pub* cu amicii la băut, sau care sunt reci și distanți –, altele despre Londra, care îi pare Julianei lipsită de o identitate proprie, dar și unele despre educația și evoluția lor – fie lipsa de posibilități din țările natale sau ideea că te poți distra prea puțin în orașele de provincie, în contrast cu nenumăratele atracții ale unei metropole aglomerate; ori ideea că oamenii școlii se descurcă mai ușor. Totul în opoziție cu imaginea recurentă a unor rațe plutind fără țintă pe ape liniștite.

Mica anchetă antropolgică a Lindei Paganelli nu judecă prea mult și nici nu încearcă să împingă lucrurile spre o lămurire clară. Se mulțumește să arunce puțină lumină asupra unui colț de pânză și să te lase să tragi ce concluzie ai chef.

Carmen Mezincescu

Competiție Student
Marți, 27 oct., ora 12:50, Sala A
Joi, 29 oct., ora 10:00, Sala B

La umbra cărții sfinte / Shadow of the Holy Book

(Finlanda, 2007)
Regia: Arto Halonen

De o parte, dictatura; de cealaltă, democrația. De o parte, abuzurile, crimele și torturile; de cealaltă, drepturile omului. E un model simplu, care așează lumea occidentală, bună, și țările care îi urmează exemplul, în opoziție cu toate zonele cenușii de pe harta globului, aliniată unei „axe a răului”. De cele mai multe ori, modelul funcționează, când punem în opoziție țări demente, precum Turkmenistanul lui Saparmurat Niyazov, cu state democratice, precum Germania, Franța sau Statele Unite. Însă și acest model are fisurile sale, anomalii ce dau toate principiile de la baza democrațiilor occidentale peste cap. Pentru a le descoperi e nevoie de un investigator bun, care să aducă în fața opiniei publice anumite situații mai puțin cunoscute.

Regizorul Arto Halonen și avocatul Kevin Frazier iau urma unor legături de afaceri ce pornesc din inima uneia dintre cele mai demente dictaturi personale din pragul mileniului III, cea a lui Saparmurat Niyazov în Turkmenistan. Republica în care Niyazov s-a declarat „Turkmenbashi”, președinte pe viață, e o țară fostă republică sovietică, despre a cărei evoluție recentă auzim, în general, foarte puține lucruri. Ceea ce dezvăluie investigația regizorului finlandez e uimitor; se pare că nu numai Rusia lui Putin a avut, în ultimii ani, de profitat de pe urma abuzurilor comise în acest stat înțepenit în totalitarism.

Turkmenistanul n-a cunoscut niciodată democrația, decât cu numele, dictatura comunistă fiind urmată de una personală, a lui Niyazov. Felul în care dictatorul și-a clădit cultul personalității și modul în care a înțeles să guverneze o țară altfel bogată reprezintă un izvor nesfârșit de amănunte grotești. Capitala Așgabat e împânzită cu statui aurite ale lui Niyazov, lunile anului au fost rebotezate cu derivate ale numelui său, în timp ce 70% din populația țării se află în șomaj, aproape toate bibliotecile și spitalele publice au fost închise, opoziții săi personali dispar de pe străzi, iar zonele rurale ale țării, aflate în deșert, sunt bântuite de o sărăcie lucie. Însă mândria personală a lui Niyazov o constituie *Ruhnama*, o epopee națională a turkmenilor semnată chiar de el, despre care susține că ar avea aceeași valoare cu Coranul și Biblia. Singura carte care se studiază în școlile din Turkmenistan este *Ruhnama*, iar în mijlocul capitalei se înalță o statuie gigantică a epopeii.

Acesta e, vor descoperi cei doi realizatori, capătul unor legături de afaceri prospere, pașaportul de liberă trecere pentru investitorii occidentali către Niyazov și către bogăția Turkmenistanului reprezentându-l *Ruhnama*. O singură condiție trebuie să îndeplinească o companie care își dorește un contract profitabil în Turkmenistan: să traducă *Ruhnama* într-o limbă străină. Cei doi finlandezi împrumută, fără doar și poate, câteva „trucuri” de la Michael Moore, însă ceea ce rezultă este un o demonstrație convingătoare, o privire inedită spre dictatura lui Saparmurat Niyazov și o investigație într-un păienjenis de relații de afaceri la capătul căruia se găsesc numele unor companii foarte puternice.

Cătălin Sturza

Competiție Europa
Marți, 27 oct., ora 17:15, Sala A
Sâmbătă, 31 oct., ora 17:00, Sala B

Ivetka și muntele / Ivetka and the Mountain

(Cehia, 2008)
Regia: Vit Janecek

„Doua prietene din satul Litmanova (nord-estul Slovaciei), Ivetka (11 ani) și Katka (12 ani) au asistat la apariția Fecioarei Maria într-o căsuță de lemn de pe muntele Zvir.” – și de aici începe o poveste pe care regizorul ceh Vit Janecek încearcă să ne-o prezinte evitând conturul fanatico-religios, dramatico-siropos și comercialo-haios la care s-ar preta un asemenea subiect. Într-adevăr, personajul în sine, Ivetka – cealaltă vizionară refuzând apariția în acest film, în urma unor experiențe neplăcute cu media – nu este un clișeu nici în fapt, nici în gândire. Deși nu provenea dintr-o familie cu convingeri religioase din cele mai puternice, tânăra a descoperit singură nevoia de Divinitate, revoltată fiind de superficialitatea Bisericii și de anumite practici colaterale. Deși ceea ce i s-a întâmplat a creat nu doar în jurul său, ci și al întregului sat, o anumită notorietate, tânăra întâmpina probleme serioase de autocunoaștere, de raportare la tot ceea ce înseamnă exterior – părinți, prieteni, comunitatea religioasă locală, media etc.

–, toate culminând cu o tentativă de sinucidere. Viziunea regizorală ne transmite implicațiile unei asemenea experiențe mistice: interviurile cu pelerinii din Litmanova pun în discuție nevoia

umană naturală de a avea un spațiu încărcat, pe lângă frumusețe palpabilă și vizibilă, de frumusețe spirituală, un spațiu în care, până la urmă, nu mai contează că au avut loc apariții de ordin divin, ci că el oferă un mediu perfect pentru liniște sufletească, pentru meditație și decantare morală. Pe de altă parte, din prezentarea poveștii nu putea să lipsească nici raportarea societății la situația Ivetkăi, și anume transformarea acesteia în personaj nelipsit de la toate activitățile religioase importante, unde ținea prelegeri încă de la primele apariții ale Fecioarei, în care cita din vorbele acesteia (care nu erau sub nici o formă revelații, de exemplu sfatul dat sătenilor de a citi rozariul în fiecare seară pentru o recoltă bogată în acea toamnă), unde oameni de toate vârstele stăteau la coadă pentru ca ea să îi binecuvinteze, și nu în ultimul rând, isteria presei. Nu se pierde din vedere nici părerea Bisericii și situația acesteia oarecum dificilă de a lua o poziție oficială în privința epifaniilor. Toată această poveste structurată pe un fir narativ cronologic, întreținut de Ivetka, are un punct culminant (dezorientarea, tentativă de a pleca definitiv sau cea de sinucidere) și un final fericit (nunta acesteia), precum și un substrat simplu, dar de o sinceritate apreciabilă – tot Ivetka ne spune cum a realizat că orice se poate întâmpla oricui, acest orice fiind de o variabilitate dramatică, precum trecerea de la contactul direct cu Divinitatea la obscuritatea spirituală extremă, care să ceară sinuciderea. Totul într-un registru simplu, sincer și vizionabil.

Carmen Dîrvari

**Competiția Europa
Duminică, 1 noiembrie,
ora 20:10, Sala B**

Copșa Mică, orașul întunecat / Copșa Mică, Dudu's Dark Town

(Olanda, 2008)
Regia: Remco van der Kruk & Wilco Leene

Orașul sibian Copșa Mică este locul cel mai populat din întreaga Europă. Până în 1989, fabrica de aici prelucra cantități de carbon ce depășeau cu mult limitele admise. Orașul a fost extins prin construirea de numeroase blocuri în care să fie mutați muncitorii aduși ca să lucreze în fabrică. Efectele acestui exces se resimt încă puternic în 2003, anul în care regizorii olandezi Remco van der Kruk și Wilco Leene încep să-și filmeze documentarul. Copșa Mică lăncezește sub o păclă de fum negru. Localnicii au fost disponibilizați imediat după Revoluție, când fabrica a fost închisă. Unii dintre ei își amintesc cu nostalgie de perioada comunistă, deoarece, spun ei, în vremea respectivă, spre deosebire de prezent, aveau un loc de muncă stabil și un trai decent. Dudu, candidatul pentru postul de primar al orașului, susține cu emfază nevoia de activare a simțului civic și întreprinzător în rândurile locuitorilor Copșei. Politicianul dă în stânga și în dreapta lecții despre democrație și învățături despre spiritul hotărât și organizatoric al nemților. Între timp, mai este preocupat de restaurantul pe care îl deține și de modernizarea propriului apartament, ca prime exemple ce le poate da comunității.

Această atmosferă le oferă realizatorilor prilejul de a reflecta asupra consecințelor nefaste și îndelungate pe care un regim totalitar le

Norvegia la scară mică / Doing the Norway

(Norvegia, 2009)
Regia: Gry Elisabeth Mortensen

Dacă ați fost inspirați și ați decis să veniți la Astra Film Festival, vă oferim un film despre... ați ghicit, un festival. În friguroasa Alaska, în fiecare an, de Syttende May (17 mai, ziua națională a Norvegiei), locuitorii orașelului Petersburg își sărbătoresc strămoșii: grobienii vikingi și voluptuoasele Valkryii. Cu o populație de 3.000 de suflete, din care 30% sunt de descendență norvegiană, Petersburg organizează anual festivalul Little Norway. Timp de trei zile, participanți de toate vârstele pun la cale activități și jocuri care să le pună la încercare memoria și instinctele. Străzile orașului se populează cu vikingi înfricoșători, cu coifuri ascuțite, topoare și sulite, băutori înrăiți de grog, și care scandează cu voci puternice „Skol” – salutul norvegian –, și cu valkryii (femei-viking) în costume ce imită personaje din mitologia nordică. Femeile și bărbații își îmbracă bunadele, costume tradiționale, migălos țesute și brodate de femeile de prin partea locului. Cei mici își exersează

norvegiana, și deprind procedeul de pictură specific, numit rosemal, constând în modele florale delicate, pastelate, cu linii curgătoare. Rosemalul e folosit pe orice suprafață în Petersburg, de la lăzi de zestre, la cutii de bijuterii, la decorarea vitrinelor buticurilor mici și cochete din oraș. Bucătăresele se întrec între ele, pregătind mâncăruri specifice, precum tortul Krasekaka, despre care se spune că trebuie să-l termini pe tot dacă vrei să ai noroc. Amatorii de senzații extreme pot experimenta câteva ore în interiorul unei închisori vikinge, construită din lemn și păzită cu strășnicie. Zona climatică similară și legătura puternică cu moștenirea etnică lăsată de bunici și străbunici, îi ajută pe locuitorii Alaskăi să se raporteze cu ușurință la modul de viață al acestora.

Din 14 până pe 17 mai, orașul se transformă într-o mare petrecere, guvernată de bună dispoziție, muzică și voie bună. Nu ai cum să nu admiri modul în care au reușit să-și păstreze intacte valorile tradiționale, familiale, și pe cele ale comunității, precum și modul inspirat în care continuă să le transmită generațiilor viitoare. Până la urmă, e nevoie doar de o picătură de spirit pur

norvegian și de ceva mai mult grog, ca să te simți la festivalul Little Norway ca în Valhalla.
Anca Merce

**Competiție Student
Miercuri, 28 oct., ora
12:20,
Sala B**

întipărește. Cea de-a doua jumătate a documentarului este filmată în 2007, anul în care România a devenit țară-membră a Uniunii Europene. Ceea ce îi interesează de această dată pe regizorii olandezi este gradul în care România, și în speță Copșa, aflată pe lista cu cele mai flagrante nereguli, s-au schimbat pentru a satisface standardele europene. Cei doi găsesc orașul proaspăt spoit și constată eforturile depuse pentru atingerea unei normalități. Dudu, care între timp este primar cu experiență, este mai rezervat în afirmații, dar la fel de bine intenționat. Reîntorși în orașelul românesc, cei doi descoperă, pe lângă ameliorările evidente, un lucru îngrijorător: una dintre fabricile întreprinderii metalurgice, acum privatizată, urmează să-și reia activitatea, de data aceasta cu acordul țărilor europene. În încercarea de a înțelege o cultură diferită și de a prinde pe peliculă culoarea locală, filmul lui Remco van der Kruk și al lui Wilco Leene are un aspect ușor amatoricesc. Cei doi au fost foarte indulgenți la trierea materialului filmat, păstrând momente inexpressive, ca cel în care Dudu arată spre acvariu cu pești și rămâne privind plat la micile vietăți, stingherit de camera ce nu se oprește din filmat. De asemenea, multe discuții banale între localnici își găsesc un loc nemeritat în versiunea finală a documentarului.

Gabriela Filippi

**Focus „Made in Romania”
Marți, 27 oct., ora 20:00, Sala B**

Somebody like Me

(USA, 2008)

Director: Ashley Shuyler

Ashley Shuyler is a student of the Department of Media Anthropology in Harvard and she's made a documentary about her pen pal, Ngunina, to whom she was also a study "sponsor" for five years. Ngunina is a young Maasai girl from a small isolated village in Tanzania and the first one in her family to go to secondary school; she then has to return, however, to take care of her child, though she does not give up her studies. Ashley Shuyler's documentary mixes the ethnographic-observational approach – obvious in the moments focusing on local habits (dances, goat herding and grazing, loaming the mud huts which are the standard habitats, as well as the extraction of clean water or ritual ceremonies) – with a much more intimate perspective, stemming from her relationship with her chosen main character.

Structure is given by passages from letters between director and heroine, read mostly against a black backdrop; Ashley's are in attempted Swahili and Ngunina's in broken English and they all speak of a permanent comparison between lifestyles, problems, families, studies. The contrast between the detachment required by the observational style and the closeness built up through years of correspondence provides the internal tensions in the story ark, permanently moving from instants of watching from a distance the rhythms of life in the small community to the camera and director's interactions and dialogues with the heroine. Around the time of the third letter the viewer gets glimpses of, Ngunina is already in close up, in the middle of a darkened hut, reading by the light of a small lamp attached to her forehead; later the image is engulfed by

the yellowish pages covered in her naive writing revealing not only the petty everyday dramas and frustrations – regarding both her life at home and her studies – , but also the emotional closeness which has led the girls to adopting the other's language in writing; one such letters even contains the beginnings of a basic dictionary...

And so the film reframes on a compositional and visual level the growing intimacy that has been developing in real life between director / auteur and character / study subject. All up to the ending which makes explicit the underlying tensions and where the audience can hear the director explaining to an increasingly independent and questioning Ngunina why and how she'd like her reading bits of their letters in the silence of an empty hut to be the central motif of the future film.

Appealing particularly for the peculiar relationship at its core, *Somebody like Me* works just as well as a tiny but insightful glimpse into an entirely different world.

Carmen Mezincescu

Student competition
Tuesday, October 27,
11:00 a.m.,
Hall A

Waiting for Women

(UK, 2008)

Director: Estephan Wagner

Here's an intriguing issue that this film will *not* solve. While it is understandable that, during war time, all the men go to fight while all the women are left alone at home, how then, in perfectly normal conditions, can all the men be completely left alone by women? Still. How would a society without any women look like? The men would probably learn how to wash their own clothes, clean, cook and feed the animals. What then? In the village of Riofrio, somewhere in Spain, for some unknown reason, women are completely absent and most men have almost never experienced intimacy. The young ones, who haven't yet resigned themselves to being alone, have organized a "caravan" that will bring a group of 50 available women from elsewhere to their village, for a dancing soiree. The event triggers forgotten instincts in the men of the village, so they set out for a real display of forces: they redecorate the local hall for festivities, they prepare a feast, a sightseeing tour of the village, they even find a bagpiper to sing at the party. Each man has a different motivation for all this: some are looking for a wife, some want a daughter-in-law to work the land, and most, of course, think of sex. Some are sceptical and ignore the "caravan" altogether. Chimeno, the drunkard of the village, seems to be in search of love. His odds are next to zero, as he can't seem to steer clear of alcohol, which prompts the villagers to make fun of him.

When the big day finally arrives, the bus full of women enters the village and all things go wild. The men throw themselves at the women in a way that clearly demonstrates that they are

not too used to the actual presence of the opposite sex. A catastrophe seems imminent. Contrary to all expectation, the character which is less likely to make it, succeeds in finding his long-awaited match.

Being, at the same time, a look into loneliness, an interrogation on the role that women play in the life of single men, as well as an unexpected and unlikely love story, *Waiting for Women* starts out as a drama with a touch of black humour, only to end up being a refreshing lesson on hope. The film makes clear who the protagonist of the story is rather late in its development, but this is its best played card, as it prepares all the more

cleverer the unexpected surprise brought by the end.

Eliza Zdru

Student competition
Tuesday, October 27, 1:50 p.m., Hall A
Thursday, October 29, 10:40 a.m., Hall B

Ethnoscape

(UK, 2009)

Director: Linda Paganelli

First, there are random snapshots of London, flash-forwards and -backwards and a chaotic tower of Babel of overlapping voices saying when and how they came to the city. And electronic music somewhere in between. And then come the girls – young, articulate, determined, each from a different country and background. And they talk. About themselves, their lives before, their problems, expectations, and the clash of cultures...

Juliana is 30, a stylist, and she came from Brazil; she speaks in Italian, though. Of being an inward and quiet child and finding an outlet – fashion – where this wasn't a problem. Sara is 25, a former athlete, coming from Spain to leave behind a life of endless practice and no fun or time out with friends. And then there's Sedy, who is 27, an economist, and was born in London, but is of Nigerian descent. She speaks of the opposite journey, one she took after growing up in the UK, to see the country of her ancestors. And she speaks of the perpetual commotion in the British metropolis, of life in a hurry contrasted

with a more peaceful approach she found in her parents' homeland: people who, despite being poor and having much less of life's riches and the latest technology at their disposal, somehow find time to enjoy themselves more and live to the fullest.

A lush and frantic visual feat, Linda Paganelli's *Ethnoscape* (she also shot and edited the film) borrows some of the frenzy all interviewees seem to concur is one of the strongest traits of the city they now inhabit. Flashes of street life, nightclubs and other such venues are swiftly interlaced with the girls talking, photos from their past and present, other loose images. And thus it emerges – a bit of a view of a city that never sleeps or quiets down, doubled by the somewhat randomly chosen protagonists' prejudices and stereotypes. Some about the Brits – who do nothing but work and then go to the pub for some drinks with their buddies, or are distant and cold – , about London which Juliana thinks has no identity of its own, and some about their own upbringing – be it the lack of possibilities in their native countries or the lack of fun in small towns versus all the attractions of big crowded places; or the idea that the quality of life is better for educated people... All countered by the recurring shot of ducks aimlessly floating on quiet waters. Linda Paganelli's little anthropological inquiry doesn't judge or offer some final illation. It settles for illuminating a small segment of a huge canvas and letting you walk away with whatever conclusion you might wish to draw.

Carmen Mezincescu

Student competition
Tuesday, October 27, 12:50 a.m., Hall A
Thursday, October 29., 10:00 a.m., Hall B

Astra Film

Ziar al Astra Film Festival Sibiu

Redactor-șef: Mihai FULGER

Redactori:

Carmen DÎRVARIU, Gabriela FILIPPI,
Anca MERCE, Carmen MEZINCESCU,
Eliza ZDRU

Fotograf: Alisa TARCINIU

Tehnoredactor: Ioana MOLDOVEAN

Gearing Up

(Hong Kong, 2008)
Director: Sheetal S. Agarwal

A Hong Kong director of Indian origin with multiple awards for her first two films behind makes a documentary about four young, determined and (more or less) hopeful people trying the almost impossible feat of passing the Joint Entrance Examination for the IITs (Indian Institutes of Technology).

The film focuses on them gradually after a brief but pretty overwhelming introduction with a quote from Bill Gates and then images from a 2007 conference where the likes of Hilary Clinton and important CEOs eulogize the same institutes. Then, there are the figures: around a quarter of a million candidates for the 2007 exam, all fighting for about 6,600 places. The candidates the director has chosen are wildly different – two girls and two boys, all of them 16; one of the guys (the perfectly christened Harsh) seems quite brilliant and extremely poised and self-assured from the start, willing to go to the US in order to become a proper scientist, while the other (Tanuj) is more laid back and only wants to make a great living; one girl (Gouri) talks with certainty of always getting the best of everything and seeing no other option than getting admitted at the IITs, while the other (Ekta) is much less confident and just seems to want to do her best once she's decided this is what she wants to do in life. In their not-so-dissimilar environments they all talk about hours of studying daily, cutting back or even giving up pretty much everything else – fun, parties, movies, going out, television etc. – and focusing on being just as good as the huge competition. Bits of their stories, which the director has followed for the last eight months before the exam, are interweaved and they complete / contradict one another, speaking of both their preparations, their views of the exam, society and themselves, or of the enormous benefits inherent in a diploma from the IITs. There's also a professor and IIT alumnus now teaching coaching classes to youths willing to get past the exam who assures everyone that the confidence boost of graduating from one of the institutes is incredible. To further the point, there are several statistics and press cuts inserted in the middle of the movie, all boosting the significance and advantages of attending and finishing those universities.

There are lower points of this jumping narration, and those who get in and those who fail are exactly who you'd expect from watching them even for so short a while. No surprises, indeed, but a glimpse of hysteria and wild dreams in one of the most populated (and poor) countries in the world. And one of the saddest quotes you'll hear, from one of the winners: "We've got so used to the competition, to fighting for something, that none of us learned how to be happy or enjoy the victory..."

Carmen Mezincescu

International competition
Monday, October 26, 6:00 p.m., Hall A
Wednesday, October 28, 1:00 p.m., Hall B

Glorious Exit

(Switzerland, 2008)
Director: Kevin Merz

From the very first scene, the debut documentary of Kevin Merz from Switzerland manages to create certain expectancies he laudably honours by the end of the more than 70 minutes of film: from the beginning we recognize a special character, a palpable one, who will discover and self-discover together with the audience, then it is obvious the fact that the basic profession of the director is that of a cinematographer – there are no upsetting frames that we usually find in the documentaries filmed with a mobile hand-held camera or, even worse, without ever considering the light sources or the choice of the angles.

Here, we have real directing, we have cinematographic vision, and this is rejoicing: suggestive close-ups and extreme close-ups, descriptive images that seem to be taken in an endless warm toned afternoon and, last but not least, a very inspired editing (the transition to the "archive" images is made by similar frames, thus being natural cinematographically as well, and not only strictly requested by the narrative line). The documentary approaches a subject with strong anthropological reverberations: the culture and the traditions of the Nigerian people are presented from the point of view of an uninitiated person, so the discovery and the learning run, simultaneously, on two different channels – that of the character and that of the audience. And we could also add, up to a certain point, a third "explorer" of this universe: the director himself, whose camera explores to the maximum every corner of this world totally different from that where he comes from.

Both Kevin Merz and his main character, Jarreth Merz (the director's stepbrother) are as surprised and captivated by the mystery and the apparent incoherency of this world as the audience itself. The amazement is at the same level in all three circumstances when we see that at the burial of the "chief" – a former doctor and the father of the two – those present at the event are wearing T-shirts that have been printed with the picture and the name of their departed, that they sing, dance and eat until the morning and that this, as Jarreth himself states – costs so much that it can financially ruin a whole family. One of the strongest aspects of the documentary comes out of the context in which it was filmed: the fact that the director is, indirectly, part of the family, offered him an incredible flexibility – the villagers felt comfortable in front of a camera held by a "familiar" person, Jarreth opens himself sincerely, his step brothers free up their thoughts, and the voiceover of the narrator (Kevin Merz himself), that appears occasionally (mostly at the beginning of the film), creates a certain familiar atmosphere, sincere and even candid sometimes. The anthropological itinerary does not resume, under any circumstances, only at the plain presentation of the religious and traditional practices of the respective Nigerian area but this information is filtered by an European consciousness that, although it admits its origins, is as certain of their frailty as it is of the chance he had to get out of the already foreign environment.

Carmen Dirvariu

International competition
Tuesday, October 27, 5:00 p.m., Hall B
Saturday, October 31, 10:10 p.m., Hall A

Constantin and Elena

(Romania, 2008)
Director: Andrei Dăscălescu

Nothing interferes with the quiet life of Constantin and Elena's household. Except for the rare moments in which the two recalculate the time spent together, which sums up to more than a century, everything seems to flow outside of time. Elena weaves carpets using the same loom she received as dowry from her father when she married Constantin. She bakes pound cake, singing the same songs she has been singing for some decades now. At 83, Constantin still manages the household: works the land, raises the animals and is sufficiently fresh so as to invent small tools to ease their lives. He sings in the church choir at major events; sometimes, he sings to the cow when he milks it or when Elena is putting his clothes on, before going to the church. Very rarely, the two encounter a contemporary element that bewilders them. Such as the Pepsi can that Constantin receives at a funeral, without knowing exactly what liquid it contains and which he approaches as a novel thing, never tried before. All things, even the inevitable conversations about death, are considered with humour, serenity and indulgence.

Over 80 years old now, Constantin and Elena still find themselves faced with new phenomena that surprise and delight them. Such as the birth of yet another great grandson. The guest is welcomed with songs and presents in another scene that is impossible to place in a certain period of time. And then, every year, there are the usual turning points. Easter, Christmas, New Year's Eve. Every time, the two are grateful for another event they have rejoiced. Everything is experienced with freshness and simplicity. You don't even have to forget about their age in order to have the certainty that, between the two, everything is still very unstained.

With a few simple shots, the documentary *Constantin and Elena* manages to reiterate the warm feeling of belonging. It is, at the same time, a reflection on time, on the endurance of love, as well as a look towards the origins and identity. It is an observational documentary that engages a discrete and non-intrusive approach that best serves the theme of the film. The director withdraws way behind the camera, limiting himself to a careful and silent observation, only to obtain maximum expression from his characters.

Eliza Zdru

Romania competition
Friday, October 30, 5:00 p.m., Hall A
Sunday, November 1, 1:40 p.m., Hall B

Micile dimineți ale lumii

E reconfortant, dacă tot vii la proiecții la prima oră a dimineții (8:30), în chiar prima zi a festivalului Astra Film, să intri în sala mare a Casei de Cultură și să o vezi plină-ochi, de la primul la ultimul rând, cu copiii! Veniți cu toții, grupați pe grădinițe și școli și însoțiți de câte un adult, să vadă filmele din seria „Les Petits matins du monde” – dimineți „de / în familie” din cele mai variate și îndepărtate colțuri ale lumii. Și e greu să nu intri în ritmul și atmosfera pe care bucuria și prospețimea lor le impun – aplaudând frenetic de la promo la fiecare generic al unui nou episod, topăind și gângurind zgomotos când printre imginile citadine new-yorkeze se strecoară și câte un animăluț stingher, pilit prin iarbă; ori, în mult mai ruralul și micul oraș senegalez Saint-Louis, dai cu ochii, la ușa micului apartment de o cameră al familiei alese, de o căprioară priponită.

Da, copiii văd altfel lucrurile și uneori par să se bucure mai mult și mai direct / fâțiș / fără fasoane decât noi cei mai îmbătrâniți / titrați. Iar programul acesta, „Diminețile lumii”, le-a fost special dedicat la această ediție Astra Film Festival – pentru a le face cunoștință cu diminețile unor familii aparent obișnuite din cu totul alte zone și colțuri ale planetei. Proiect deopotrivă educațional și excitant pentru cei mici, care absorb și trăiesc parcă la altă intensitate planurile și experiențele altere oferite.

„Mi-a plăcut cel cu New York, pentru că eu dintotdeauna am vrut să merg în America”, ne-a spus entuziasmat Raul, de la Școala 16. La fel de fascinați de „tărâmul tuturor posibilităților” au fost și un grup de băieți simpatici și puși pe vorbă de la Școala Nr. 9 „Mihai Eminescu”. Toți se înghesuiau să îmi spună cât de mult le-au atras atenția vapoarele de pe râul Hudson și „blocurile de 100 de etaje”. La fel de mare succes a avut și episodul din Mexic, acesta fiind, însă, mai popular în rândul micilor domnițe, care au mărturisit serioase că nu le-ar fi deloc frică să locuiască lângă un vulcan activ. Învățătorii și ceilalți adulți care i-au acompaniat pe copii au fost deopotrivă încântați de inițiativa festivalului Astra Film, considerând-o un demers îmbucurător pentru a-i aduce pe cei mici la cinema, precum și de posibilitatea de a le face cunoștință cu audio-vizualul de calitate.

E ușor să înțelegi atracția New York-ului și chiar pe cea a exotismului mexican; și e, probabil, la fel de explicabil că egal ex-centricul episod senegalez nu a avut nici pe departe la fel de multă priză în rândul copiilor: o lume săracă și mult mai vizibil/ direct diferită de a noastră / a lor și de celelalte două prezentate în acest prim calup, atât din punct de vedere cultural, cât și religios și, mai ales și mai important pentru cei mici, vizual și vestimentar „străin” într-un mod evident, făcând regăsirea în ritualurile matinale și empatia mult mai dificile. Pe de altă parte, e foarte posibil să le rămână imprimate undeva în minte și chiar să poată, eventual și în timp, deschide drumul unor întrebări și curiozități diferite.

Cum mulți dintre copii au spus că ar prefera oricând să revină la proiecții decât la banalul program școlar, ne așteptăm să îi vedem la fel de entuziași și la proiecțiile din zilele următoare.

Carmen Dîrvari

Carmen Mezincescu

